

Z

E

Z

Z

Over evenwichten en waakhonden...

O

**De archieven van adjunct-kabinetschef Bert Hermans
(1968-1974) en van de Culturele Cel bij de SP-kabinetten
(1978-1981)**

R

B

Bart Hellinck, Amsab-ISG

Er is al heel wat te doen geweest over hoe de Gentse vrouwelijke ministers Fientje Moerman (VLD) en Freya Van den Bossche (sp.a) in de huidige regering-Verhofstadt II op zijn minst nauw verwante bevoegdheden in de schoot kregen geworpen en dus steeds in elkaars vaarwater verzeild geraken. Allebei proberen ze zich te profileren door bepaalde terreinen te bezetten en te beletten dat de 'rivale' hetzelfde doet. Daarbij fungeren ze als elkaars waakhond.

Vorig jaar werden twee archieven geïnventariseerd die eigenlijk ontstonden vanuit eenzelfde achterdocht. In het archief van de Centrale voor Socialistisch Cultuurbeleid (CSC) troffen we immers archiefmateriaal aan van adjunct-kabinetschef Bert Hermans (1968-1974) en van de Culturele Cel bij de SP-kabinetten (1978-1981).

Hermans, de latere directeur televisie van de toenmalige BRT, werd vanaf 1968 gedetacheerd aan de kabinetten van respectievelijk de vice-premiers Merlot en Cools en premier Leburton, waar hij verantwoordelijk was voor de dossiers betreffende de culturele aangelegenheden en pers, radio en televisie. In belangrijke mate moest hij fungeren als 'schoonmoeder' van de CVP-bewindslieden bevoegd voor Cultuur (Frans van Mechelen en Jos Chabert) en waken over evenwichten bij benoemingen en het toekennen van subsidies.

Zijn taak werd tijdens de regering-Tindemans II (1977-1978) overgenomen door H. Buermans (kabinet van minister Willy Calewaert van Nationale Opvoeding) en vanaf 1979 zelfs door een heuse en geformaliseerde Culturele Cel bij de vice-premier. In die periode moest Rika De Backer-Van Ocken in het oog worden gehouden. De Culturele Cel zelf maakte in haar eigen werkingsverslag een opdeling volgens beleidsvoorbereidende opdracht, belangenverdediging, dienstverlening, en sociaal dienstbetoon. Maar wijlen dichter en journalist Herman De Coninck formuleerde het in een brief d.d. 11 mei 1981⁽¹⁾ aan toenmalig SP-voorzitter Karel Van Miert als volgt: "(...) *dat socialistische schaduwkabinet van cultuur, dat stelt natuurlijk niks voor. Ik heb me laten vertellen dat die mensen uitsluitend narekenen hoeveel subsidies er naar CVP-organisaties gaan, en hoeveel naar jullie. Dingen die ongetwijfeld in de gaten moeten worden gehouden, maar niet meteen dingen waarvan je kan zeggen: daar zit een visie achter.*"

Hoe dan ook stond in deze periode na de eerste staats hervorming van 1970, met onder meer de erkenning van de drie gemeenschappen in ons land, de democratisering van de cultuur voorop met de uitbouw van de socio-culturele infrastructuur (onder andere de culturele centra) en met diverse belangrijke subsidiëring-decreten. De Culturele Cel en haar voorlopers volgden deze dossiers, in nauw overleg met de CSC, en probeerden daarbij in de praktijk op te boksen tegen de 'CVP-staat' en de overweldigende aanwezigheid van de katholieke zuil. Rika De Backer kreeg harde kritiek vanuit de CSC omdat zij via haar subsidiebeleid de katholieke organisaties financieel zou bevoordelen.

In die zin documenteren beide archieven ook de politieke zeden en gewoonten van vroeger, met bijvoorbeeld stukken betreffende de ideologische samenstelling van het lerarenkorps in het hoger kunstonderwijs. (En wat een probleem als iemand volgens de beschikbare informatie niet tot een bepaald kamp te rekenen viel...). Dergelijke potentieel gevoelige archivalia hebben daarom tot gevolg dat ze slechts kunnen worden geraadpleegd mits toestemming van de archivaris, en dat onder meer de dienstbetoondossiers voorlopig nog sowieso gesloten blijven.

(1) afgedrukt in *De Morgen*, 22.05.02, p. 26.